

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Magdaleny Ježkové a soudců JUDr. Jany Kábrtové a Mgr. Tomáše Blažka ve věci

žalobce: **L. K.,**
zastoupený advokátem Mgr. Ladislavem Preclíkem
sídlem Velké náměstí 135/18, 500 03 Hradec Králové

proti
žalované: **Vězeňská služba ČR, Věznice Valdice**
sídlem nám. Míru 55, Valdice

v řízení o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu,

takto:

- I. **Žaloba se zamítá.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. **Ustanovenému zástupci žalobce, Mgr. Ladislavu Preclíkovi, advokátovi se sídlem Velké náměstí 135/18, Hradec Králové, se přiznává odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 10 466,50 Kč.**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

- 1. Krajskému soudu v Hradci Králové byla dne 17. 5. 2017 doručena žaloba proti nezákonnému zásahu správního orgánu, podaná dle § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb.,

soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Žalobce spatřuje nezákonný zásah v tom, že rozhodnutím ředitele žalované ze dne 12. 5. 2017 byla uložena povinnost P. K., uhradit neuhrazené náklady výkonu trestu odnětí svobody za období 4-2017 v částce 1500 Kč, a to do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Srážka z přijatých peněz byla provedena dříve, než samotné rozhodnutí nabylo právní moci a stalo se vykonatelným. Takto byly strženy peníze, které jsou postiženy výkonem rozhodnutí ve prospěch žalobce (na základě usnesení Okresního soudu v Karviné – pobočka v Havířově ze dne 22. 7. 2015, č. j. 128 E 64/2015-34).

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobě

2. Žalobce nejprve shrnul právní úpravu vztahující se k povinnosti odsouzených hradit náklady výkonu trestu odnětí svobody – odkázal zejména na § 35 odst. 1 a § 36 odst. 3 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“), na § 8 odst. 4 a § 9 odst. 1 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 10/2000 Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů (dále jen „vyhláška o srážkách z odměn odsouzeného“), a na § 18 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 43/2010, o postupu při rozúčtování odměn osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody a v ústavu zabezpečovací detence zaměstnány, o úhradě nákladů spojených s výkonem vazby a trestu odnětí svobody a o evidenci finančních prostředků obviněných a odsouzených (dále jen „nařízení generálního ředitele VS ČR č. 43/2010“).
3. Namítl, že ředitel věznice sice oprávněně předepsal povinnému P. K. povinnost k úhradě nákladů výkonu trestu ve výši 1 500 Kč a stanovil lhůtu k dobrovolnému plnění, avšak k výkonu rozhodnutí či exekuci mohl přistoupit teprve v případě, že by jeho rozhodnutí o povinnosti k úhradě nákladů výkonu trestu nabylo právní moci a od tohoto momentu by povinný P. K. ve lhůtě 30 dnů nesplnil tuto povinnost. Exekuci by pak musel provádět podle zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu (dále jen „daňový řád“), jak je stanoveno v § 152a zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu (dále jen „trestní řád“).
4. Žalobce dále argumentoval, že generální ředitel VS ČR nemá zmocnění k vydání nařízení č. 43/2010, které umožňuje z konta „R“ (na něž se dle tohoto nařízení převádí polovina peněz, které odsouzený obdržel do věznice, pokud nejsou určeny ke zvláštním účelům dle § 17 nařízení) úhradu nákladů výkonu trestu „srážkou z přijatých peněz“ pro rozhodnutí, které dosud není vykonatelné. Věta druhá § 18 odst. 3 uvedeného nařízení je tak v rozporu se zákonem.
5. Z konta „R“ tedy není možno hradit náklady výkonu trestu pro nepravomocný a nevykonatelný exekuční titul a peníze z konta „R“ mají být převedeny na konto „E“ nebo „O“. Tzv. konto „R“ a konto „E“ jsou součástí poloviny došlých peněžních prostředků, které v celém rozsahu může být postiženo exekucí příkázáním pohledávky. Exekuce - výkon rozhodnutí příkázáním peněžité pohledávky č. j. 128 E 64/2015-34 ve prospěch žalobce je v evidenci věznice jediná, tedy na prvním místě. U tohoto způsobu výkonu rozhodnutí je rozhodující pořadí a nikoliv zda se jedná o (ne)přednostní pohledávku. Žalovaná tak nemůže svévolně zkracovat plnění žalobci tím, že z postižené části peněz povinného si odečte 1 500 Kč.

6. Žalobce proto navrhl, aby krajský soud rozsudkem určil, že srážka z přijatých peněz u povinného P. K. ve výši 1 500 Kč pro úhradu nákladů výkonu trestu provedená žalovanou dne 12. 5. 2017 bez pravomocného a vykonatelného exekučního titulu z tzv. konta „R“ je nezákonným zásahem, který zkracuje žalobce při vyplácení jeho pohledávky žalovanou. Zároveň navrhl, aby krajský soud zakázal žalované pokračovat v porušování žalobcova práva a přikázal žalované obnovit stav před nezákonným zásahem, tedy aby žalobci řádně (bez krácení) vyplácela jeho pohledávku.
7. Dne 13. 3. 2018 krajský soud obdržel přípis žalobce nadepsaný „doplnění právní argumentace“. Žalobce v něm poukázal na náleze Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16. Konstatoval, že žalovaná v souvislosti s tímto nálezem přijala metodiku, podle které z jedné poloviny peněz zaslaných do věznice uložených na účet odsouzeného (K.) se na základě exekučního příkazu vedeného na účet mohou tyto peníze použít pouze na úhradu pohledávek vyjmenovaných v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody. Žalovaná si však dle žalobce vykládá uvedený náleze chybně. Ve vztahu k žalované se Ústavní soud zabýval otázkou, zda lze provádět srážky z účtu odsouzeného nad rámec jedné poloviny peněžních prostředků zaslaných na účet a tedy v rozporu s § 25 odst. 4 uvedeného zákona. Vůbec se nezabýval otázkou (jak mylně dovozuje žalovaná), pro jaké pohledávky je možno nařídít exekuci na účet odsouzeného. Smyslem § 25 odst. 4 zmíněného zákona je stanovení rozsahu dispozičního práva odsouzeného se zaslanými penězi. Nijak neřeší exekuci, ani vyloučení jiných pohledávek z exekuce.
8. Žalobce dále namítl, že jakmile ředitel věznice vydá rozhodnutí podle § 9 odst. 1 vyhlášky o srážkách z odměn odsouzeného, jedná se již o daňovou pohledávku, kterou je možno vymáhat pouze podle daňového řádu (vydáním exekučního příkazu). Na změnu trestního řádu, účinnou od 1. 1. 2012, žalovaná nereagovala a dodnes postupuje podle § 18 odst. 3 nařízení generálního ředitele VS ČR č. 43/2010 jen proto, aby předbíhala v pořadí a aby nebyla v postavení správce daně, který nemůže postihnout P. K. nezabavitelnou část důchodu. Povinný P. K. může ze zaslání důchodu z jedné poloviny hradit nákup věcí osobní potřeby a z druhé poloviny jen vyjmenované pohledávky včetně neuhrazených nákladů výkonu trestu předepsané k úhradě rozhodnutím ředitele věznice. Je věcí odsouzeného, zda tohoto práva využije. Důchod povinného P. K. požívá ochrany o nezabavitelné částce do doby splatnosti další dávky důchodu, kdy tuto ochranu získává nová dávka a nespotřebovaná část z druhé poloviny ji ztrácí a stává se narůstající úsporou postižitelnou exekucí. Ve stejném momentu je nespotřebovaná část (úspora) postižitelná na pohledávku žalobce i na pohledávku žalované podle instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 4/2012-INV-M. Rozhodující je pořadí.
9. Dne 6. 4. 2018 krajský soud obdržel od žalobce další „doplnění argumentace“. Žalobce zopakoval, že věznice mohla použít „zbývající část peněžních prostředků“ ve smyslu § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody na úhradu neuhrazených nákladů výkonu trestu i proti vůli odsouzeného a bez exekučního titulu (postupem podle § 9 odst. 1 vyhlášky o srážkách z odměn odsouzeného) jen před 1. 1. 2012. Jedná se o znění z doby, kdy neuhrazené náklady výkonu trestu ještě nebyly daňovou pohledávkou. Z toho vychází i § 18 nařízení generálního ředitele VS ČR č. 43/2010. Od 1. 1. 2012 však odsouzený může disponovat s celou polovinou peněžních prostředků na úhradu zákonem vyjmenovaných pohledávek, mezi něž patří i neuhrazené náklady výkonu

trestu. Proti vůli odsouzeného již tedy věznice nemůže svévolně odečíst z této druhé poloviny peněžních prostředků neuhrazené náklady výkonu trestu, ale musí postupovat podle daňového řádu (v pozici správce daně) a instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 4/2012-INV-M. Žalobce namítl, že shodně vykládá uvedené ustanovení zákona i Ústavní soud v nálezu sp. zn. IV. ÚS 1351/16.

10. Dne 17. 4. 2018 krajský soud obdržel další podání žalobce, tentokrát nadepsané jako „souhrn právní argumentace“. Žalobce zde opětovně argumentoval, že postup žalované byl v rozporu s právní úpravou účinnou od 1. 1. 2012 a s nálezem Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1351/16.

III. Shrnutí vyjádření žalované

11. Žalovaná ve vyjádření k žalobě konstatovala, že žalobcem uváděný povinný P. K. je příjemcem invalidního důchodu 3. stupně, od 1. 1. 2017 pobírá invalidní důchod ve výši 5 875 Kč. Z konta úložek P. K. jsou v současné době prováděny finanční srážky pouze na pohledávku ve prospěch žalobce (oprávněného L. K.), a to na základě výkonu rozhodnutí přikázáním peněžité pohledávky nařízeného usnesením Okresního soudu v Karviné – pobočka v Havířově č. j. 128 E 64/2015-34. ČSSZ zaslala dne 13. 4. 2017 P. K. do věznice částku 5 875 Kč, která byla převedena na jeho účet vedený věznicí a rozdělena v souladu s § 18 odst. 2 nařízení generálního ředitele VS ČR č. 43/2010 na dvě poloviny (jedna polovina na konto „O“, druhá polovina na konto „R“). Z konta s označením „R“ bylo dne 12. 5. 2017 srážkou z přijatých peněz uhrazeno 1 500 Kč na náklady výkonu trestu za období 4-2017. Zbylá částka ve výši 1 437 Kč byla poté převedena z konta „R“ na konto „O“, odkud byla odeslána žalobci.
12. K vykonatelnosti rozhodnutí ředitele věznice o uložení povinnosti uhradit neuhrazené náklady výkonu trestu odnětí svobody žalovaná uvedla, že i kdyby P. K. podal stížnost proti danému rozhodnutí, tak tato případná stížnost nemá podle § 9 odst. 2 vyhlášky o srážkách z odměn odsouzeného odkladný účinek.
13. K tvrzení žalobce, podle nějž věta druhá § 18 odst. 3 nařízení generálního ředitele VS ČR č. 43/2010 je v rozporu se zákonem, žalovaná uvedla, že dané nařízení bylo vydáno podle § 1 odst. 2 zákona č. 555/1992 Sb., v návaznosti na vyhlášku o srážkách z odměn odsouzeného a zákon o výkonu trestu odnětí svobody.
14. Žalovaná má za to, že při příjmu peněz zaslaných do věznice P. K. a při dalším nakládání s nimi postupovala v souladu s § 25 odst. 1 a § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, ve spojitosti s § 5 odst. 1 a § 18 nařízení generálního ředitele VS ČR č. 43/2010. Ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody představuje omezení dispozice odsouzeného s penězi zaslanými mu do věznice v případě, kdy má neuhrazené pohledávky, jejichž výčet je v tomto ustanovení uveden. Odsouzený smí v takovém případě použít k nákupu potravin, věcí osobní potřeby a nadstandardní zdravotní péče pouze polovinu peněžních prostředků. Zbývající část pak může užít jen na úhradu zde uvedených pohledávek.

IV. Ústní jednání

15. Během jednání konaného dne 19. 4. 2018 zástupce žalobce odkázal na podanou žalobu a na další podání zaslana žalobcem soudu. Žalovaná odkázala na své vyjádření

k žalobě a vyslovila přesvědčení, že postupovala v souladu s právními předpisy upravujícími rozúčtování peněz zaslaných odsouzenému do věznice.

V. Posouzení věci krajským soudem

16. Krajský soud se zabýval podanou žalobou v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu třetího soudního řádu správního. Žalobu shledal nedůvodnou.
17. Mezi účastníky není sporu o skutkovém stavu. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že odsouzený P. K. je příjemcem invalidního důchodu a že z konta úložek daného odsouzeného jsou prováděny finanční srážky na pohledávku ve prospěch žalobce (oprávněného L. K.) na základě výkonu rozhodnutí příkazáním peněžité pohledávky. V posuzovaném období obdržel P. K. do věznice částku 5 875 Kč, která byla převedena na jeho účet vedený věznicí, rozdělena na dvě poloviny (jedna polovina na konto „O“, druhá polovina na konto „R“). Dne 12. 5. 2017 ředitel Věznice Valdice vydal rozhodnutí, kterým na základě § 35 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody uložil P. K. povinnost uhradit neuhrazené náklady výkonu trestu odnětí svobody za období 4-2017 ve výši 1 500 Kč. Téhož dne byla provedena srážka ve výši 1 500 Kč z konta „R“ P. K. (viz výše bod 11). Tyto skutečnosti vyplývají rovněž z žalovanou předloženého správního spisu.
18. Žalobce nerozporuje, že P. K. měl, coby odsouzený, povinnost hradit náklady výkonu trestu. Nijak nezpochybňuje ani výpočet stanovené úhrady za předmětný měsíc (1 500 Kč). Napadá v podstatě pouze postup zvolený žalovanou při provádění srážek z peněžních prostředků, které P. K. ve věznici obdržel.
19. Žalobce napadl postup žalované žalobou proti nezákonnému zásahu. Soudní ochrany proti nezákonnému zásahu se lze ve správním soudnictví domáhat v řízení podle § 82 a násl. s. ř. s. Dle § 82 s. ř. s. „[k]aždý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, se může žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný“ (podtržení doplněno krajským soudem).
20. Pod pojmem „zásah“ ve smyslu § 82 s. ř. s. se rozumí velké množství faktických činností správních orgánů, ke kterým jsou různými zákony oprávněny. Jedná se obecně o úkony, které nejsou činěny formou rozhodnutí, ale přesto jsou závazné pro osoby, vůči nimž směřují. Tyto osoby jsou povinny na jejich základě něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět, a to na základě jak písemného, tak i faktického pokynu či příkazu.
21. Žalobce podal žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, který měl spočívat v tom, že žalovaná provedla srážku na úhradu nákladů výkonu trestu z peněžních prostředků P. K., a to na základě rozhodnutí ředitele věznice (dle názoru žalobce na základě rozhodnutí nepravomocného a nevykonatelného). Pokud však žalovaná neučinila žádný úkon vůči žalobci, který by jej zavázal něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět, nelze předmětné jednání žalované hodnotit jako zásah směřující přímo proti žalobci, nebo tak, že v jeho důsledku bylo proti žalobci přímo zasaženo.
22. Žalobcem tvrzený zásah se dotýkal primárně práv P. K. a srážek prováděných žalovanou z jeho finančních prostředků. Skutečnost, že tím byl sekundárně dotčen i

žalobce, neboť se jednalo o finanční prostředky, které byly postiženy výkonem rozhodnutí ve prospěch žalobce, nepředstavuje přímé dotčení právní sféry žalobce. Podle § 2 s. ř. s. je úkolem soudů ve správním soudnictví poskytovat ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob, nikoli provádět jakýsi všeobecný dozor nad činností orgánů veřejné správy. Bylo tedy na P. K., aby se proti předmětnému postupu žalované bránil, nemůže to za něj činit žalobce, jehož práva postupem žalované přímo dotčena nebyla. Krajský soud nicméně zdůrazňuje, že nijak nehodnotí zákonnost postupu žalované vůči P. K.. Mohl by tak učinit pouze v případě, že by P. K. sám podal proti postupu žalované (v zákonem stanovené lhůtě) žalobu.

23. Krajský soud tedy dospěl k závěru, že nebyla splněna jedna ze základních podmínek pro případné poskytnutí ochrany před nezákonným zásahem správního orgánu, a to, že by šlo o úkon, který míří přímo proti právům žalobce, případně o úkon, v jehož důsledku je přímo zasaženo do žalobcových práv a právem chráněných zájmů. Tvrzený zásah není způsobilý zasáhnout do veřejných subjektivních práv žalobce přímo, jak požaduje zákon.

VI. Závěr a náklady řízení

24. Krajský soud z výše uvedených důvodů shledal, že námitky uplatněné žalobcem jsou nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu dle § 78 odst. 7 s. ř. s.
25. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.
26. Krajský soud usnesením ze dne 4. 10. 2017 ustanovil žalobci k ochraně jeho práv v předmětném soudním řízení zástupce, advokáta Mgr. Ladislava Preclíka. V takovém případě platí odměnu za zastupování a hotové výdaje zástupce stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Krajský soud proto ustanovenému zástupci přiznal odměnu za 2 úkony právní služby po 3 100 Kč (převzetí a příprava zastoupení a účast na jednání soudu dne 19. 4. 2018) a za polovinu úkonu právní služby ve výši 1 550 Kč (účast na vyhlášení rozsudku dne 26. 4. 2018), včetně paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a g), odst. 2 písm. f) a § 13 odst. 3 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Protože zástupce žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku odpovídající dani, kterou je zástupce povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (tj. o 1 816,50 Kč). Ustanovenému advokátovi se tedy přiznává odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 10 466,50 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Hradci Králové.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 26. dubna 2018

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
předsedkyně senátu